

чують свою єдність і взаємозв'язок: ми – тут, ми – разом, ми всі – єдине ціле.

Не менш цікавою є гра „Обери правильну дорогу”. Мета: поглибити знання дітей про взаємозв'язки людини з природою на основі конкретних правил поведінки у природному середовищі. Дитина має визначити, якою стежкою або дорогою вона пройде, і пояснити свій вибір.

Перебіг гри: можна проводити у класі, на вулиці, в природі.

Пропонується три стежки. Якщо піти першою – можна потоптати проліски, що ростуть на ній. Якщо другою – зустрінешся з гадюками і вужами. Посередині третьої стежки навалено хмизу. Що ви зробите? Створіть знаки, які допоможуть вам орієнтуватися в природі (на конкретній території).

Таку гру можна проводити у лісі, на луках, біля водойми.

Вважаємо, що набути певного рівня екологічних знань і формувати екологічну свідомість можливо тільки при комплексному підході до викладання біології, екології. Достовірні знання про взаємозв'язки в природі, екологічні об'єкти, явища, процеси діти можуть отримати тільки у природі, спостерігаючи, визначаючи, вивчаючи їх.

СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПІДРУЧНИКА З КУРСУ: „ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА” У ВИМІРАХ БІОЕТИКИ

*Гриньова М.В., Вовк К.О.
Полтавський ДПУ імені В.Г. Короленка*

Біоетика – це наука, яка вивчає взаємозв'язки людини з живою природою та із самою собою як частинкою цієї природи [1]. Її мета – створення прийнятної етичної орієнтації, що базується на найбільшій повазі до людської гідності і найдбалішому ставленні до життєвого середовища .

Біоетика являє собою міждисциплінарний напрямок, який захищає фундаментальні людські цінності – право на життя, на самовизначення. Біоетика вивчає проблеми існування живих істот в їх зв'язку з оточуючим середовищем і вносить ідеї гуманізму в педагогічні та медичні технології [2]. Проте втілення цих ідей вимагає глибоких знань, зокрема для студентів педагогічного університету є важливим вивчення курсу „Педагогічні технології: теорія та практика”.

Впровадження комп'ютерних технологій в навчання викликає необхідність видання навчальних посібників нової генерації, що відповідають потребам особистості студента. Навчальні видання нової генерації покликані забезпечити єдність процесу навчання і сучасних інноваційних наукових досліджень, тобто підтверджує доцільність використання нових інформаційних технологій у навчальному процесі і, зокрема, різного роду так званих „Електронних підручників”. Ефект від застосування засобів комп'ютерної техніки у навчання може бути досягнутий лише тоді, коли

фахівець предметної галузі не обмежується в засобах представлення інформації, комунікацій і роботи з базами даних і знань. Але в педагогічному університеті ще не досить часто використовуються в навчальному процесі електронні підручники. Причина цього полягає у відсутності розробок, які б відповідали за змістом і оформленням предмету й були доступними для користувача.

У даний час уже ні у кого не викликає сумніву той факт, що в умовах інформатизації освіти змінюється парадигма педагогічної науки, змінюється структура і зміст освіти. Нові методи навчання, засновані на активних, самостійних формах придбання знань і роботі з інформацією, витісняють демонстраційні й ілюстративно-пояснювальні методи, широко використовуваних традиційною методикою навчання, орієнтованою в основному на колективне сприйняття інформації. Паралельно цьому йде процес використання програмних засобів і систем навчального призначення (пакетів програмних засобів навчального призначення) для підтримки традиційних методів навчання. При цьому програмним засобом (системам), що використовуються в навчальних цілях, передаються в якійсь мірі навчаючі функції. Отже, при створенні електронного підручника необхідно керуватися дидактичними принципами навчання, які визначають дидактичні вимоги до програмних засобів. Разом з тим методика викладання кожного навчального предмета у свою чергу враховує своєрідність і особливості відповідної науки, тому правомірно говорити про методичні вимоги до підручника, які передбачають специфіку і своєрідність кожної конкретної науки і відповідно їй навчального предмета. Визначаючи педагогічні вимоги, необхідно враховувати також обґрунтування вибору тем у підручнику, забезпечувати перевірку педагогічної ефективності використання.

Крім цього при розробці підручника необхідно враховувати ще й ряд інших чинників: індивідуальні особливості студентів, забезпечення доброзичливої і тактовної форми звертання до студента, можливість повторних звернень до програми у разі невдалої форми. Все це обумовлює позитивний фон спілкування користувача з комп'ютером, визначаючи ергономічні вимоги до змісту і оформлення підручника. Велике значення при розробці електронного підручника необхідно приділяти зручності користування програмою, забезпечуючи процес її застосування необхідним сервісом, простотою використання, гарантією стійкості від несанкціонованого натиснення клавіш, надійністю, можливістю легкого повернення на вихідні позиції, розсилкою по мережі (в умовах використання комплекту навчальної обчислювальної техніки), можливістю перенесення на ЕОМ іншого типу. Вище перелічене визначає технічні вимоги до ППЗ, дотримання яких украй важливе, бо щонайменше відхилення від них може привести до дискредитації самої ідеї використання комп'ютера в навчальному процесі.

Реалізуючи ідею створення електронного підручника з курсу „Педагогічні технології: теорія і практика”, ми переслідували декілька цілей:

по-перше, надати студентам, що вивчають курс, ефективний і дося-

жний засіб навчання, який включав би теоретичний матеріал, питання і практичні завдання, і виконував би не тільки навчаючу, але і контролюючу і оцінюючу функцію;

по-друге, провести аналіз теоретичного матеріалу пропонованого до комп'ютерної реалізації з метою визначення його придатності до подібної реалізації і ступінь її ефективності;

по-третє, активізувати процеси впровадження засобів нових інформаційних технологій в галузь викладання педагогічних наук, прискорити інтеграцію педагогічних і інформаційних дисциплін;

по-четверте, хотілося надати нашому університету повноцінне програмне забезпечення, яке зможе застосовуватися при вивченні навчального курсу „Педагогічні технології: теорія і практика”, яким зможуть користуватися сотні студентів.

У даний час електронні підручники існують з різних навчальних предметів. Створюючи підручник такого типу ми намагалися широко використовувати специфіку віртуального середовища з метою підвищення ефективності самостійної роботи студентів з навчальним матеріалом. У новому інформаційному середовищі реалізується варіативний характер планування діяльності студентів з вивчення певної теми, диференціюють рівні її засвоєння, забезпечується оперативне орієнтування студента в структурі навчального тексту, використовуються різні пошукові системи, представлені динамічні малюнки і відео-сюжети, існує звуковий супровід візуальної інформації, має місце моніторинг навчальних досягнень студента в роботі над кожною темою, а також підсумковий контроль якості одержаних знань і вмінь. Проте, існує думка, що перенесення інформації на новий матеріальний „носіє” мало що змінить у якісній характеристиці навчання майбутнього спеціаліста. Висловлюються серйозні сумніви щодо того, що підготовка матеріально-технічної бази і розробка відповідних інформаційних ресурсів для підручників нового покоління навряд чи окупитися помітним зростанням рівня освітньої підготовки фахівця. Ця позиція зрозуміла. Дійсно, „віртуальні ефекти” електронного підручника в принципі можна відтворити і в ситуації роботи студента з традиційною книгою. Правда, це виявляється досяжним тільки за рахунок використання системи додаткових дидактичних матеріалів, а також спеціальних методів і прийомів навчання. Але важливо врахувати, що ця звична для багатьох викладачів навчальна практика вже склалася і досить успішно в досвіді їхньої професійної роботи.

Віртуальне середовище дозволяє принципово змінити перш за все характер представлення навчальної інформації. Він стає більш варіативним з погляду способу пред'явлення матеріалу. Одна і та ж інформація може бути представлена і текстом, і символікою, і малюнком, і відеосюжетом, і анімаційною (або чисельною) моделлю, і динамічною схемою, і усною мовою. Спосіб (або необхідна сукупність способів) подачі інформації може задаватися користувачем. Ним же варіюється її складність. Робота з окремими елементами електронної книги носить інтерактивний характер і припускає різні види навчальної діяльності студента. „Діалог” з

електронним підручником – його ключова перевага.

Але потрібно зауважити, що впровадження електронного підручника в навчальний процес не має на меті повністю витіснити традиційний підручник, а виступає в якості комп'ютерної підтримки курсу.

Література

1. Запорожан В.М. Біотехнології мають контролюватися суспільством // Ваше здоров'я. – 2001. – 23 листопада. – С. 8-9.
2. Гриньова М.В., Кращенко Ю.П. Проблеми біоетики: історія та сучасний стан // Біоетика – шлях до світових стандартів / Тези доповідей II Міжнародного симпозиуму. – Харків, 2005. – С. 61–63.

ПРИНЦИПИ БІОЕТИКИ – ОСНОВА ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕТИКИ

*Гриньова М.В., Горобець Н.В.
Полтавський ДПУ імені В.Г. Короленка*

Багатоманітність нашого буття, його складність і нелінійність зумовлюють одвічний людський пошук гармонії та цілісності у численних буттєвих вимірах. Сьогодні одним з найактуальніших завдань є узгодження проблем, що постають на перетині принципово різних за своєю специфікою і призначенням природничих, суспільних, економічних наук з одного боку та етики з іншого.

Під таким кутом зору актуальною є нова міждисциплінарна галузь – біоетика. Актуалізація принципу гуманізму спричинює нову філософсько-світоглядну парадигму, що передбачає жвавий науковий дискурс природознавства та гуманітарної сфери. Головне завдання, яке постало перед людством, – подолання конфлікту між натуралізмом і гуманізмом. У цьому контексті слухними є слова Джона Дьюї: „Коли наукова свідомість повністю дозріє до усвідомлення гуманних цінностей, буде порушений найбільший дуалізм, який нині обтяжує людство: між матеріальним, механічним і науковим, з одного боку, і моральним та ідеальним, з іншого” [1].

Подолання цього розриву є важливим, насамперед, з огляду на стрімкий розвиток науки, технологій. Етика, на протигагу останнім, аргументує домінанту добра над злом, показує шлях у складних неоднозначних життєвих ситуаціях, орієнтує в бік позитивного. Особливістю моральних спонувань є відчуття співпричетності до буття особистості, людства, природи.

Традиційні принципи біоетики ґрунтуються на основоположних загальнолюдських цінностях, таких як гуманізм, любов до всіх проявів життя, визнання життя вищою цінністю, піклування про здоров'я, допомога і опіка. Академік Ю. Кундієв, голова Комісії з питань біоетики при Кабінеті міністрів України, основними принципами біоетики називає верховенство інтересів особистості над інтересами науки і суспільства [4].

Сьогодні людство вступило в третє тисячоліття з новими думками, планами і, головне, глобальним гуманітарним світоглядом. Людина стає